

MÁRIA CHLEBANOVÁ, FOTO ARCHÍV MISIJNÝCH DOBROVOLNÍKOV

Aj takto sa dajú prežívať Vianoce

ŽIVOT S DEŤMI, KTORÉ DETSTVO TRÁVIA BEZ RODIČOV, ŽIVOT S MIESTNYMI ĽUĎMI, KTORÍ MAJÚ SVOJE TRADÍCIE A ODLIŠNÚ KULTÚRU, ŽIVOT ĎALEKO OD DOMOVA A BLÍZKYCH – AJ TAKTO SA DAJÚ PREŽÍVAŤ VIANOCE. ROZPOVEDALI NÁM O TOM MLADÍ, KTORÍ NEJAKÝ ČAS STRÁVILI NA MISIÁCH.

LENKA KOSTOLANSKÁ, PERU: „MEDOVNÍČKY NEMUSIA MAŤ TVAR HVIEZDIČIEK...“

Lares je dedinka vysoko v peruánskych horách a o živote tam sme písali v marci. „Ak si myslíte, že vianočné medovníky musia mať tvary hviezdíčiek či stromčekov, nie je to celkom tak. Slovenské medovníčky môžu mať pokojne tvar kondora či lamy - pokiaľ ich prípravu zveríte do rúk kreatívnych peruánskych detí. Vianoce v Peru boli prvé moje Vianoce strávené mimo rodiny.

Napriek tomu rodinná atmosféra pri ich slávení nechýbala - mohli sme sa o ne podeliť s takmer šesťdesiatkou detí z ‚casity‘ (špan. domček).

V Krajine Inkov sa neslávi Štedrý deň a 24. decembra sa až do večera nedeje vôbec nič. Po zotmení deti z casity pripravujú pre dedinu divadielko o narodení Ježiška, ktoré predvádzajú na námestí spolu so živým oslíkom. Koná sa tiež slávnostná svätá omša a o polnoci sa na oslavu Kristovho narodenia spustí ohňostroj.“

25. decembra casita praská vo švikoch - po rannej svätej omši (na ktorej sa ako obetné dary niesli už spomínané

slovenské medovníky na peruánsky spôsob) sa v jedálni zídu rodičia všetkých detí, koná sa slávnostný obed – lama so zemiakmi, po ktorom nasleduje dlhá fiesta: deti predvádzajú divadielka a tance vo svojich pestrofarebných krojoch a pončách. Po skončení fiesty sa spolu s rodičmi vyberú domov – čo znamená tri, niekedy i päť hodín pešej chôdze po horách. Darčeky si ľudia na Vianoce bežne nevymieňajú, ani deti nie sú zvyknuté ich dostávať, keďže ich rodiny sú chudobné. „Naším deťom sme mohli Vianoce spestriť užitočnými darčekomí vďaka príspevkom dobrých ľudí zo Slovenska.“

JANA MAJDOVÁ, KEŇA: „JASLIČKY SME SI UROBILI Z PLASTELÍNY...“

„Ako sa slávia Vianoce na misii, kde som pôsobila? V prvom rade necítiť žiaden komerčný vplyv. Žiadne zháňanie darčiekov, jednoducho pokojný deň a radosť z toho, že sa narodil Ježiško. Slávi sa polnočná sv. omša ako u nás, počas ktorej sme mali krst malých detičiek. Samozrejme, je plná spevu a tanca. Plná farieb a ozdôb, ako to oni majú radi.

Vianoce tu boli úplne iné. A ani som nemala pocit, že sú. Aj mi chýbali svetielka, vôňa koláčikov i zhon... Aby sme si pripomenuli domov, tak sme si s dobrovoľníčkou Martinkou púšťali koledy, urobili jasličky z plastelíny a „stromček“ z vetvičiek ozdobili korálikmi... Tak sme prežili Vianoce v Centre pre deti z ulice v Nairobi, kde sme pomáhali. Nestretli sme tu jednu funkčnú rodinu, a preto aj Vianoce týchto detí boli tak trochu iné, než prežívajú ich rovesníci.“

MARIÁN ZAHRADNÍK, JAR: „OTÁZKA, ČO JE PODSTATOU VIANOC, SA NEDÁ OBÍŠŤ...“

„V Južnej Afrike sa v decembri naplno rozbieha horúce letné obdobie. V čase Vianoc sú hlavné školské prázdniny a obdobie dovoleniek. Je veľmi horúco a všetci hľadajú možnosť, ako sa schladiť. Napriek tomu, v kostole sa spievajú piesne prebraté z anglického spevníka, kde malého Ježiška chráni od chladu len dych voľa a osla a sneh je všade naokolo. Dokonca aj vianočné pozdravy sú v európskom štýle, plné zimy a snehu, ktorý tu nikdy nevideli.

Čím boli tieto Vianoce iné? Vianoce bez snehu, bez „atmosféry“, v tričku a sandáloch. Zdá sa, akoby ani neboli. Otázka, čo tvorí Vianoce, čo je ich podstatou, sa ani tu nedá obísť. Človeka to núti vyjsť zo zabehaných koľají domácich tradícií. Možno sú veci inak... V pred-

stavách tunajších ľudí nosili členovia svätej rodiny akurát bedrové zásterky a na hlave dreďy. Možno teda nielen naše vonkajšie, ale aj najhlbšie predstavy o živote a o Bohu sú len zaužívané a nám treba hľadať ich pravú podobu. Vianoce v tak odlišnom prostredí sú intenzívne doliehajúcou otázkou: Kto a aký je Boh, aký je naozaj? Kedy sa formy slávania v rozličných kultúrach (aj našej) môžu stať prekážkou pri hľadaní jeho pravého obrazu? „Nanovo objavovať“ bolo výzvou afrických Vianoc, ktorú nebolo možné ignorovať.

Štedrá večera je tradíciou najmä u nás. V anglosaskej kultúre a oblastiach pod jej vplyvom, kam patria aj bývalé kolónie, slávenie večere 24. decembra nepoznajú. Slávenie Vianoc naplno začína až polnočnou sv. omšou, po ktorej sa príde domov

„MOŽNO SÚ NAŠE PREDSTAVY LEN ZAUŽÍVANÉ...“

a darčeky sa nájdu pod stromčekom buď hneď, alebo až ráno. Hlavným vianočným jedlom je obed na sviatok Narodenia Pána 25. decembra. Úplnou samozrejmosťou v Južnej Afrike je, že ľudia zo strednej vrstvy najčastejšie grilujú v záhrade pod palmou pri bazéne, chudobní podľa svojich možností, ale určite sa slávi pod holým nebom.“

PAVOL HARŠÁNY, JUŽNÝ SUDÁN: „NEKUTOČNÁ SÚHRA FARIEB...“

24. decembra domáci už od rána upratovali a zdobili kostolík, pomohli sme s betlehemom, stroho vyzdobili komunitný dom a kaplnku. Máme tu nádherný betlehem zo Slovenska a father Dominik, jeden z misionárov, kúpil približne metrovú umelú jedličku - tieto dve veci mi pripomenuli Vianoce u nás. Ostatná výzdoba sa podobala skôr na nejakú zábavu, no domáci na to nedajú dopustiť, nuž iná kultúra...

O deviatej večer začala sv. omša (v Bari), prišlo pomerne dosť ľudí. Afričania veľmi radi spievajú, a tak sme končili o jedenástej večer. Tu nesnežilo. A predstavte si, kto prišiel na koniec!? Santa Claus s pomocníkmi. Boli to miništranti. Jeden mal kostým Santu aj s maskou (pripo-

„BOLA TO KRÁSNA
SKÚSEŇ...“

mínam, že Santa je beloch). Keďže mal krátke rukávy, vytŕčali z nich čierne ruky a spod masky čierny krk. No, pre mňa hrôza. Ale deti sa mohli popukať, nakoniec dostali od Santu po lízanke a šli sme domov.

25. decembra sme mali sv. omšu od 10. do 13., slávnosť bola výnimočnejšia, lebo bola spojená s krstom 69 malých detičiek. Nádhera! Ľudia boli krásne poobliekani, veď bol veľký sviatok. Neskutočná súhra farieb! Tiež tu funguje obdarovávanie, dávajú si prevažne oblečenie. Deti na ďalší deň behali s umelými zbraňami...“

KATARÍNA BUCOVÁ, KAZACHSTAN: „NA TIETO VIANOCE NIKDY NEZABUDNEM“

„Kazachstan je typická moslimská krajina. Deň Vianoc je preto úplne obyčajný, ničím výnimočný deň - dospelí pracujú a deti sú v škole. Rovnako, ako u nás sú ulice, obchody a domy vyzdobené vianočnými stromčekmi, svetielkami a rôznofarebnými ozdobami - v porovnaní s Vianocami sa tu viac oslavuje príchod Nového roka, kedy deti dostávajú darčeky, hračky či sladkosti.

V kresťanskej misii, kde sme pôsobili, sa Vianoce slávia podobne ako u nás. Veľkým zážitkom bolo pre mňa vedomie, že sme Štedrú večeru prežili ako jedna veľká,

vari stočlenná rodina (deti žijúce v štyroch detských domovoch Panny Márie Eucharistickej v Kapčigaji a ich vychovávateľa). Večera sa začala modlitbou a čítaním úryvku zo Sv. Písma, potom je u nich zvykom ponúknuť svojou oblátkou ostatných s priáním „S Raždestvom“ (ako u nás poženané Vianoce). Až potom sa začína večerať - ryba, zemiaky a šaláty (cestovínové, zeleninové a pod.). Hodinu pred polnočnou sv. omšou je v kostole vystavená Sviatosť oltárna a pár minút pred jej začatím nasleduje krásny obrad - prinášanie sochy malého Ježiška na oltár, ktorá sa potom uloží do jasličiek. Darčeky v Kazachstane nosí podľa tradície Dedo Mráz a to až na druhý deň ráno, teda 25. 12. U detí v detských domoch to boli najčastejšie oblečenie, hračky, ručne vyrábané náramky, sladkosti, pomôcky do školy. Počas vianočného obdobia sa domy veriacich posväcujú a navštevujú s programom Dobrej Noviny.

Tieto Vianoce boli pre mňa veľmi vzácne, pretože na jednej strane sme ich prežili v skromnosti - stoly nám nepadali od množstva rôznych jedál a darčeky boli skutočne pre deti potrebné, ako napríklad topánky na zimu či pomôcky do školy... Cítila som silný kontrast - vonkajšej chudoby a duchovného bohatstva (obohatenia). Bola to krásna skúsenosť a na tieto Vianoce nikdy nezabudnem.“ ■